

Neiu wõi tiiger?

Ameerika Kirjaniku F. M. Stocktoni järele B. Grünsfeldt.

I.

Kord elas lussagil üks poolmetallit kuningas, kelle aimdused kombetest ja õigustest ainult laugete naabritega läbitäimise tõttu wähe wiilitud oliwad saanud. Ta oli suure kujutusetõdimu ja ohjeestamata walitseja annetega. Oma naabrite juures oli ta omaliku teatri sikseseadmist tundma õppinud ja siis niisuguse ka oma päälinna ehitada lasknud. Siin ei pidanud päältwaatajad aga mitte surijaid loomadega wõitlejaid eht kriisliisi usukannotajaid nõgemo, ei, seda teatrit tarwitati siin otstarbeks, mis rahwa walmujõudu pidi harima ja ülendama. Kõik see terve teater oma määratud rõdudega, oma saladuslike täitludega seisis luulelise õiguse teenistuses, mille läbi kuriteud karistatud ja woorused ja häädused palga saiwad, — saatuse erapooletu otsuse järele.

Kui mõne riigialama pääle mõne kuriteu pärast koebtus tõsteti, mis lühalt nii tähtjas oli, et kuningas tähelepanemise oma pääle tõmbas, siis kuulutati awalikult, et saatuse ühel määratud päewal tema üle „kuninga areenas“ otsuse pidi andma. See hoone landis oma nime õigusega, sest kui ta selle worm ja plaan wõõrsilt oli laenatud, selle tarwitamise wiis tuli aga ainult kuningas pääajust.

Kui rahwas end rõdudele oli lollu logunud ja kuningas oma õuefonna keskel areena ühel pool küljes kõrge trooni pääle istus, andis ta märgi. Selle järele läks tema jalgade alt üks uus lahti ja säält astus kaebduse-

alune areenasse. Otse tema wastu, areena teises seinas, oli kaks karwa päält ühesuurust ja ühesugust ust üksteise kõrwal. Kaebdusealune pidi otseti nende uste juurde sammuma ja ühe nendest lahti tegema. Ta wõis lahti teha, kumba ust ta tahtis, määrust siin ei olnud, ja nii seisis otsus täiesti saatuse käes, nagu ju ülemal täbendastin. Tegigi ta ühe uste lahti, siis tuli säält üks näljane tiiger wälja, tõige wihasem ja metslikum loom, seda oldi saadud. See tormas kõhe kaebdusealuse kallale ja kistus teda ta süü eest tükkidets. Waewalt oli kuritegu sedawiisi otsustatud, siis kõlas leinalugu, kõlas matusekell ja nutunaeste hulumine areena äärest. Eugemata päältkuuljad läksiwad siis norus pääl ja kurwa südamega pilkamisi lodu poole, selle üle kurwastades, et üks nii ilus noormees eht nii lugu peetud wanatene selle koleda saatuse osaliseks oli saanud, seda ära oli teeninud olnud.

Aga kui kaebdusealune teise uste lahti tegigi, siis astus säält üks neiu wälja, nagu kaebdusealuse aastate ja seisu järele paremat enam walida ei wõinud, ilus ja armas, ja sellega sai ta siis kilmopilik ta ihuüütuse palgaks paari pandud. Nagu teisel korral, nii sündis ka siin otsuse täidesaatmine kõhe säälsamas paigas — areenas eneses.

Koorilauljate ja neiude saatusel, kes pidulikust tantsumammus edasi liikusiwad ja fuldsete sarwede pääl laulusid puhusiwad, astus preester areenasse, lähenes sellele kohale, kus paar üksteise kõrwal seisis, ja laulatas neid. Siis kõlas rõõmsate pulmalellade heli, rahwas hõiskas hurraa! ja lapsed riputasiwad lillesid ilmasüüta mehe ette teele, kes oma lautatatud naese lodu wiis. See oli kuningas tark ja erapooletu wiis õiguse mõistmise juures.